v. Roseni (vt.) korraldusel, kuid meie ajani pole see tõlge jõudnud.

J. Eckardt, Livland im XVIII Jahrh. (1876), lk. 451, 587 jj.; Lipp, Kir. ja har. l. II, 80; Gadebusch, L. B. II, 103.

K. K-l.

IHERING, vt. **JHERING.**

ILBAK, Ella, tantsijanna, sünd. 31. X 1895 Karksi klk. Saksaveski omaniku tütrena, kasvas üles Tartus, kus lõpetas Puškini tütarl. gümnaasiumi, õppis 1915—17 Klaudia Issačenko plastika- ja teatrikunsti-koolis Petrogradis ja samal ajal vürst S. M. Volkonski-nimelistel Dalcroze'i rütmikakursustel; peale esimesi iseseisvaid esinemisi kodumaal 1918—19 siirdus Pariisi, kus edasi õppis Maria Rutkovska baletistuudios, samal ajal R. Duncan'i akadeemias ja lühemat aega Hebert'i akrobaatikakoolis. 1921. a. peale on I. viibinud suuremalt jaolt välismaal, esinedes Lätis, Soomes, Skandinaavias, Saksamaa suuremates linnades, Ungaris, Belgias, Hollandis, Austrias ning Pariisis, peatudes vahepeal pikemat aega Münchenis, Pariisis ja Riias. — I. on praegusaja eesti suurim tantsijanna. Tema tantsloomingu lähtekohaks on Duncani kool, kuid individuaalse ning loova tantsijannana, kes varustatud tugeva intellektiga ning väljendusvõimsa kehaga, eriti käte võluva tehnikaga, on ta tõusnud nüüdisaja eri-ilmeliseks tantsijannaks. I.-i iseloomustavaks tunnuseks on kõrgekultuuriline esteetiline tasakaal vormi ja sisemise tantsloomingu tungi vahel, mille tulemuseks on selge elujaatav rõõm. Eelistades soliidset ning täiuslikku kunsti hoidub I. liigsest katsetamisest; siiski on tema loomingu amplituud suur, ulatudes südamlikumast lürismist sõjaka mehehüppeni.

Isikl. saadud teated. *H. V.*

IRINARCH, Jakob Dimitri p. Popov, esimene Riia kreeka-katoliku usu piiskopp 1836—41. Sünd. 1790. a. ümber preestri pojana Kurski kuberm., omandas I. hariduse Kurski vaimulikus seminaris ja Peterburi vaimulikus akadeemias, mille lõpetas 1817. a. magistrina; oli pikemat aega preestriks välisriiges, peaasjalikult Vene saatkondade juures — Milaanos, Roomas, Florentsis, Ateenas. 1836. a. määrati ta Staritsa (Tveri ppiiskopk.) piiskopiks ja sama a. sügisel Riiga. Riiast määrati I. 1841. a. piiskopiks Ostrogi (Voroneži pp.-nd), oli hiljemini samas ametis Vologdas, Kišinevis, Kamenets-Podolskis ja Rjäsanis. Suri 25. IX 1877. — Vast-asutatud Riia vikaar-piiskopkonnas, mis allus Pihkva ppiiskopile, oli I.-i esimeseks ülesandeks pidada senisest agaramat võitlust vene ahkusulistega-raskolnikutega, keda eriti palju oli siginud Riias. See võitlus, mis andis rohkesti soovitud tulemusi, jäi I.-i ülesannete hulgas varju, kui Liivimaa talurahvas 1841. a. vallandunud käärimises hakkas avaldama uut, tema juures seni tundmatut püüdu siirduda kr.-katoliku usku, millist liikumist I. püüdis kasutada oma usu suuremaks levitamiseks Liivimaal. — 1841. a. suvel, mais ja juunis, hakkab Liivimaal, esialgu läti, hiljemini ka eesti talurahvas levima kuuldus, et talupoegadel olla lubatud välja rännata Venesse, »soojale maale«, kus neile riigivalitsuse poolt antavat soodsail tingimusil maad. Selle kuulduse hoogsaks levimiseks olid loonud koheda pinna talurahva teoorjusaegse majandusliku olukorra sügavajuurelise halvenemise ja eelmise a. suure viljapikalduse põhjustatud ainelised viletsused. Nimetatud kuulduse mõjul hakkas talupoegi rohkel arvul omavoliliselt Riiga ilmuma, et end »maasaamiseks üles kirjutada«. Kohalikud kõrgemad kodanlised võimud aga kohtlesid omavoliliselt kohtadelt lahkunud talupoegi suure karmusega: nad heideti vanglasse, neile anti ihunuhtlust, aeti osa pead paljaks, saadeti raudu needitult kodukohta tagasi, kus nad veelgi ihunuhtlust said kogukonna juuresolekul jne. Ainsaks kaitsjaks abiotsiva talurahva silmis kujunes kohalik kr.-katoliku usu piisk. ühes mõnede temale alluvate vaimulikkudega. Talupoegade esimene kokkupuude temaga (juunis) oli nähtavasti juhuslikku laadi. Kuid hästi ja osavõtlikult kohelduina piiskopi poolt said talupojad hoogu ja hakkasid suurel arvul just temale esitama palveid maasaamiseks Venes, samuti ka kaebeid oma eluraskuste ja kohalikkude võimude kohta. Kuna aga sääraste palvete vastuvõtmine leidis kodanliste võimude poolt ägedat hukkamõistmist, siis piirdus I. hiljemini ainult talurahva kr.-katoliku usku siirduda soovide vastuvõtmisega. Kuid talupojad lootsid sellestki oma seisukorra paranemist. Võitlus piiskopi ja kohalikkude kodanliste võimude vahel kindralkuberner parun v. d. Pahleniga eesotsas võttis äärmiselt ägeda ja kirgliku kuju. Talurahva käärimine aga suurenes. I.-i ägedamad vastased — parun v. d. Pahlen Riias ja sandarmitekorpuse ülem krahv v. Benckendorf Peterburis, — püüdsid keisri ees liikumise peategurina kujutella I.-i segavat ja agitatsioonilist tegevust. Vastasrinna survel keelas keiser lõpuks I.-il talupoegadelt igasuguste soovide vastuvõtmise. Kui aga talupojad siiski püüdsid ühendust pidada kr.-katoliku usu piiskopi ja vaimulikkudega ning kohati (Jaunbebris, Veselaukšnes ja Pühajärves) avaldasid koguni otsest vastupanu kodanlistele ja sõjalistele võimudele, tagandas keiser I.-i Riia piiskopi kohalt, ja ta saadeti kiires korras